

**Finanțat de
Uniunea Europeană**

NOTĂ DE EVALUARE
a progresului reformelor în achizițiile publice din
Agenda de Reformă a Planului de Creștere:
centralizarea, profesionalizarea și digitalizarea achizițiilor

Diana Enachi
02 septembrie 2026

Obiectivul evaluării

Nota evaluează implementarea celor trei direcții ale reformei relevante pentru Agenda de Reformă a Planului de Creștere:

(i) dezvoltarea și modernizarea sistemului electronic de achiziții;

(i) profesionalizarea și certificarea specialiștilor;

(iii) centralizarea achizițiilor publice.

Analiza urmărește 3 dimensiuni: progresul formal/de politici, progresul real/impactul, provocările și riscurile, precum și relevanța pentru obiectivele de integrare europeană.

Metodologia de evaluare

Metodologia de evaluare a progresului acțiunilor pe fiecare dintre cele 3 componente este prezentată în grila de la mai jos:

Acțiune realizată	Acțiunea a fost realizată integral și conform termenului stabilit
Acțiune parțial realizată	Acțiunea a fost inițiată, este înregistra un oarecare progres, dar nu a fost finalizată (inclusiv cu riscul depășirii termenului stabilit)
Acțiune nerealizată	Acțiunea nu a fost inițiată și realizată (inclusiv cu riscul depășirii termenului stabilit)
Acțiune neinițiată	Acțiune care nu a fost inițiată sau anumite acțiuni/documente ale autorităților au fost inițiate (nu sunt publice), dar este încă în termen

Surse si metode

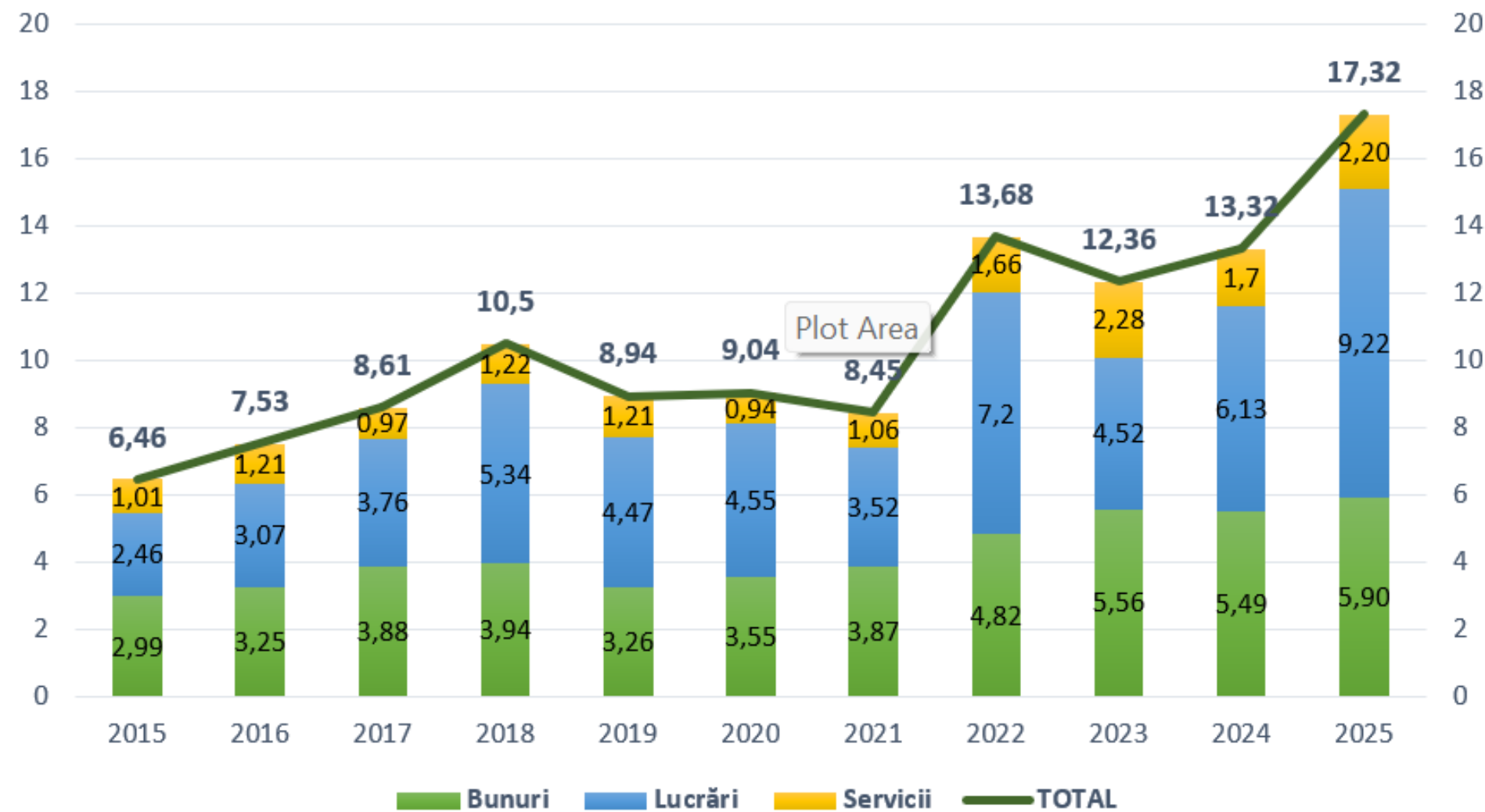
Evaluarea este bazată pe actele normative în materie de achiziții, documente oficiale si surse publice:

- Agenda de Reformă a Planului de Creștere și Raportul Comisiei Europene privind Moldova 2025,
- Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2027 și Planul de acțiuni aferent,
- Conceptul sistemului informațional „Regostrul de stat al achizițiilor publice e-Achiziții,
- Raportul de evaluare intermediară al Ministerului Finanțelor, perioada septembrie 2023 – martie 2026;
- Raportul anual privind achizițiile publice/sectoriale, Agenția Achiziții Publice, anul 2025;
- informații oficiale ale Ministerului Finanțelor și CTIF privind profesionalizarea și certificarea specialiștilor în achiziții publice/sectoriale

Pentru componenta de profesionalizare, în luna august 2026, a fost realizat **un sondaj cu specialiștii în achiziții publice/sectoriale la care au participat 27 de persoane.**

Achizițiile în cifre, 2025

Valoarea achizițiilor publice, miliarde lei, 2015-2025

Contractele de achiziție de valoare mică, 2025

Agenda de reforma a Planului de Crestere

Digitalizarea achizițiilor (sistem nou e-Achiziții)	Profesionalizare și certificare	Achiziții centralizate
cel puțin 3 instituții de achiziții centralizate operaționale	certificarea a cel puțin 200 de specialiști	pilotarea noului sistem electronic cu module precum eTendering, eAwarding, eInvoicing și eComplaint și cataloage electronice, până în decembrie 2027
creșterea ponderii valorii contractelor acestora la 25% din totalul achizițiilor publice până în decembrie 2027	implementarea a cel puțin 10 programe de instruire până în iunie 2027	

Componenta I

–

Digitalizarea achizițiilor publice prin dezvoltarea sistemului e-Achiziții

Programul Național de Dezvoltare a Sistemului de achiziții publice, 2023 – 2027				
Digitalizarea achizițiilor (sistemul nou e-Achiziții)				
Acțiuni	Termen de implementare		Indicator(i) de impact	Progresul înregistrat, august 2026
	Inițial	Revizuit	Țintă intermediară, 2026	
2.1.2. Elaborarea și aprobarea conceptului de re-engineering pentru sistemul electronic de achiziții din perspectiva integrării și interoperabilității acestuia la nivel național și european	Trimestrul IV, 2024	Trimestrul IV, 2025	- sistemul electronic corespunde parțial cu cadrul normativ național și european; 70% din achiziții sunt desfășurate prin sistemul electronic pentru întregul ciclu de achiziție (planificare, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente)	Realizat
2.1.3. Implementarea conceptului și ajustarea sistemului electronic de achiziții conform conceptului aprobat	Trimestrul IV, 2025	Trimestrul IV, 2027	Un grad mediu de satisfacție a utilizatorilor privind utilizarea sistemului electronic	Nu a fost inițiat
2.2.1. Utilizarea instrumentului de e-procurement pentru întreg ciclul de achiziții	Februarie (anual, începând cu anul 2026)	Trimestrul IV, 2027		Nu a fost inițiat

Provocări și riscuri

- Monitorizarea achizițiilor post-atribuire este insuficient integrată în sistemul actual. În lipsa datelor structurate privind executarea contractului, modificările contractuale și plățile, capacitatea de control și analiză, precum și cea de îmbunătățire a proceselor și politicilor sunt limitate. Interoperabilitatea completă cu sistemele publice și registreele electronice relevante, cuplată cu automatizarea indicatorilor nu este asigurată, fapt ce pune presiunea, atât pe autoritățile contractante, pe ofertanți, cât și pe societatea civilă, monitori, jurnaliști.
- Perspectiva UE. Agenda de Reformă a Planului de Creștere tratează digitalizarea ca reformă structurală, subliniind limitele MTender existente: lipsa acoperirii complete a ciclului de achiziție end-to-end, inclusiv planificarea și managementul contractelor, precum și necesitatea unor module moderne și a cataloagelor electronice.

Componenta II – Profesionaliz area si Certificarea

Programul Național de Dezvoltare a Sistemului de achiziții publice, 2023 - 2027				
Profesionalizare & Certificarea specialiștilor				
Acțiune	Termen de implementare		Indicator(i) de impact	Progresul înregistrat, august 2026
	Inițial	Revizuit	Țintă intermediară	
5.1.2. Organizarea programelor de formare pentru crearea unui corp de profesioniști în achiziții	Februarie (anual, începând cu anul 2025)	Trimestrul IV, 2027	Cel puțin 500 de persoane instruite anual	Parțial realizat
5.2.1. Elaborarea, validarea și aprobarea sistemului național de certificare a specialiștilor din domeniul achizițiilor publice	Trimestrul III, 2024	Trimestrul III, 2025	Hotărâre a Guvernului elaborată	Realizat
5.2.2. Elaborarea și aprobarea Programului de formare profesională a adulților în domeniul achizițiilor publice/sectoriale	Trimestrul II, 2024	Trimestrul III, 2025	Program de formare profesională a adulților în domeniul achizițiilor publice/sectoriale elaborat și aprobat	Realizat
5.2.3. Coordonarea instrumentelor și reperelor metodologice pentru organizarea instruirilor privind certificarea specialiștilor în domeniul achizițiilor publice	Trimestrul IV, 2024	Trimestrul I, 2026	Instrumente și repere metodologice coordonate și aprobate	Realizat
5.2.4. Lansarea și asigurarea continuității sistemului de certificare pentru specialiștii din domeniul achizițiilor publice în vederea evaluării și calificării acestora	Februarie (anual, începând cu anul 2026)	Trimestrul II, 2027	• Sistem de certificare lansat; • cel puțin 200 de specialiști certificați	Parțial realizat: 13 specialiști certificați (rata de promovare 65%)
5.2.5. Crearea registrului electronic al specialiștilor certificați în domeniul achizițiilor din Republica Moldova	Trimestrul IV, 2025	Trimestrul III, 2025	Registru electronic inițiat	Parțial realizat

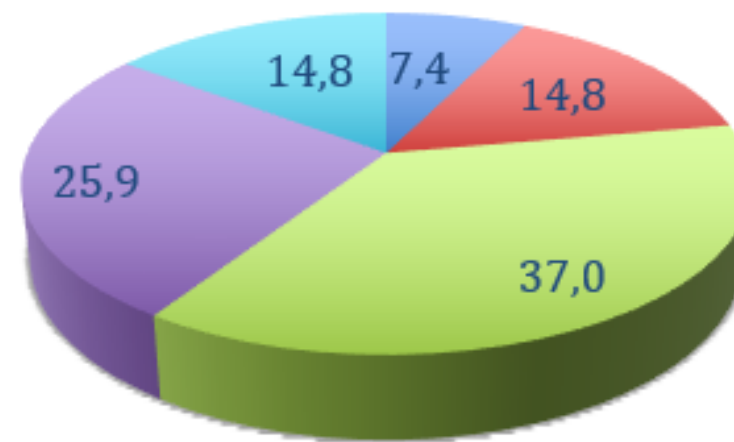
Percepția specialistilor, sondaj

Constatarea 1. Încrederea în contribuția certificării la îmbunătățirea calității este moderată

Respondenții au evaluat pe o scară de la 1 la 5 măsura în care introducerea sistemului de profesionalizare și certificare va contribui la creșterea calității și conformității achizițiilor publice. Scorul mediu obținut este de 3,26 din 5.40,7% dintre respondenți au acordat calificative de 4 sau 5, în timp ce 37,0% au acordat calificativul 3. Totodată, 22,2% au acordat calificative de 1 sau 2.

Chart Area

Contribuția sistemului de certificare la creșterea calității procesului de achiziție

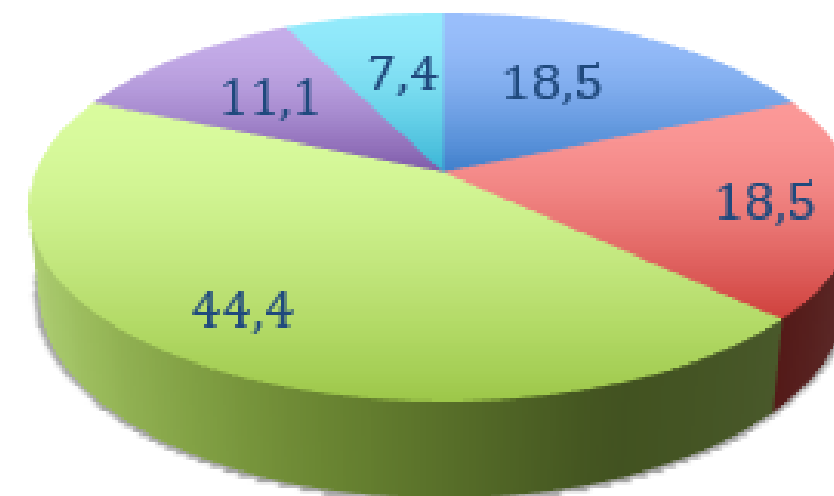

■ 1 (deloc) ■ 2 (în mică măsură) ■ 3 (parțial/moderat) ■ 4 (în mare măsură) ■ 5 (în foarte mare măsură)

Perceptia specialistilor, sondaj

Claritatea și coerența cadrului legal privind profesionalizarea și certificarea (%)

Chart Area

■ 1 (deloc clar și coerent)

■ 2 (puțin clar și coerent)

■ 3 - destul de clar și coerent)

■ 4 (suficient de clar și coerent)

■ 5 (foarte clar și coerent)

Percepția specialistilor, sondaj

Evaluarea organizării procesului de certificare este semnificativ mai critică. **48,1% dintre respondenți au apreciat procesul ca slab sau foarte slab organizat**, în timp ce doar 7,4% l-au evaluat pozitiv ca bine sau foarte bine organizat. 18,5% l-au considerat satisfăcător, iar 25,9% nu au oferit o evaluare. Rezultatele indică probleme **nu doar de conținut, ci și de organizare și accesibilitate a mecanismului**. În răspunsurile deschise sunt menționate dificultăți legate de înscriere, limitarea numărului de locuri și organizarea procesului. Această constatare este importantă în condițiile în care prima ediție a avut doar 25 de locuri, iar obiectivul reformei este de a asigura treptat un număr mult mai mare de specialiști competenți.

Evaluarea organizării procesului de profesionalizare și certificare (%)

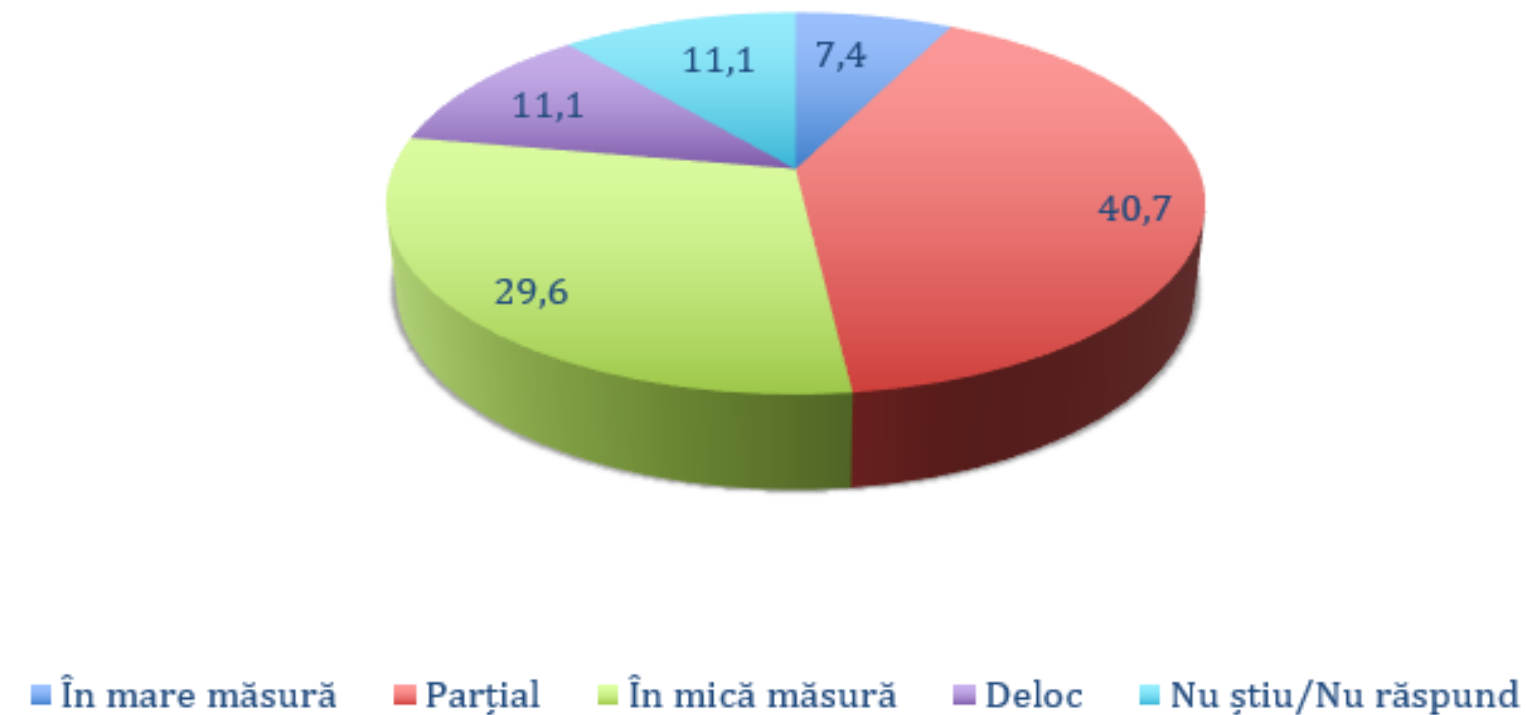
Sursa: elaborat de autor în baza rezultatelor sondajului din august 2026, 27 respondenți

Plot Area

Percepția specialistilor, sondaj

Doar 7,4% dintre respondenți consideră că examenul a evaluat în mare măsură competențele și cunoștințele practice necesare specialistului. În schimb, **81,4% au apreciat că acest lucru s-a întâmplat doar parțial, în mică măsură sau deloc**. Acest rezultat indică un decalaj între obiectivul declarat al certificării – evaluarea competențelor profesionale – și percepția participanților asupra instrumentului de evaluare utilizat. Răspunsurile deschise indică faptul că multe dintre întrebări au fost percepute ca fiind axate pe memorarea prevederilor legislative, mai degrabă decât pe capacitatea de a lua decizii profesionale într-o situație reală de achiziție.

Gradul în care examenul evaluează competențele practice ale specialistului (%)

RECOMANDARI

- necesitatea revizuirii întrebărilor neclare sau cu terminologie improprie;
- reducerea întrebărilor formulate ambiguu și a scenariilor prea teoretic/ambigue;
- evitarea testării unor teme predominant juridice care depășesc atribuțiile practice ale specialistului în achiziții publice/sectoriale;
- corelarea întrebărilor cu cadrul legal efectiv în vigoare și cu practica profesională;
- publicarea opțiunilor de răspuns și a referințelor legale exacte acolo unde acestea sunt necesare pentru claritatea evaluării;
- consultarea extinsă a specialiștilor și implicarea unor reprezentanți externi/observatori în procesul de elaborare și validare a întrebărilor.

Rezultatele sondajului în rândul specialiștilor în achiziții reconfirmă importanța asigurării transparenței și participării autentice în procesul de elaborare a politicilor publice pentru a lua în considerare recomandările practicienilor, societății civile, etc. Feedbackul public constructiv, care nu doar confirmă lacunele, dar formulează în mod argumentat recomandări clare de îmbunătățire a mecanismului are un impact pozitiv asupra oricărei politici publice, ceea ce considerăm relevant și în cazul certificării.

Componenta III – Achizitii Centralizate

Centralizarea achizițiilor				
Acțiune	Termen de implementare		Indicator(i) de impact	Progresul înregistrat, august 2026
	Inițial	Revizuit	Țintă intermediara	
4.1.1. Realizarea analizei categoriilor de achiziții relevante pentru centralizare la nivel de autorități publice centrale și locale cu detalierea modelelor de implementare a conceptului de autoritate centrală de achiziții și a analizei impactului agregării cererii la nivel de piață	Trimestrul I, 2024	Trimestrul II, 2025	studiu de fezabilitate elaborat	Nerealizat
4.1.2. Elaborarea și adoptarea actelor juridice de înființare și organizare a autorităților centrale de achiziții pe principalele categorii de achiziții la nivel de autorități publice centrale	Trimestrul IV, 2024	Trimestrul IV, 2025	Acte normative de înființare și organizare a autorităților de achiziții centralizate la nivel de autorități publice centrale	Neinițiat
4.1.3. Elaborarea și adoptarea actelor juridice de înființare și organizare a autorităților centrale de achiziții pe principalele categorii de achiziții la nivel de autorități publice locale	Trimestrul IV, 2024	Trimestrul IV, 2025	Acte normative de înființare și organizare a unităților de achiziții centralizate la nivel de autorități publice locale	Neinițiat
4.1.4. Implementarea modelului de centralizare selectat pentru desfășurarea procedurilor la nivel de autorități publice centrale și locale	N/A	Trimestrul I, 2027	Cel puțin 3 instituții implementatoare instituite	Neinițiat
4.1.5. Elaborarea și aprobarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea furnizorilor de servicii de achiziție	Trimestrul III, 2025	Trimestrul II, 2026	Hotărâre a Guvernului aprobată	Realizată
4.1.6. Crearea și menținerea registrului privind furnizorii de servicii de achiziție din Republica Moldova	Trimestrul IV, 2025	Trimestrul II, 2026	Registru electronic creat	Nerealizat

CONCLUZII SI RECOMANDARI

Recomandarea nr. 1. Digitalizare – mutarea accentului de la dezvoltarea IT la rezultate end-to-end în procesul de achiziție publică/sectorială

Întreprinderea măsurilor necesare pentru urgentarea procesului de contractare a compnaiei care va dezvolta sistemului nou e-Achiziții conform conceptului și caietului de sarcini publicate în cadrul licitației organizate. Suplimentar, actualizarea calendarului de implementare a noului sistem, inclusiv detaliat pe etape: dezvoltare, testare, pilotare, instruire și extindere. Asigurarea dezvoltării unui sistem end-to-end pentru depășirea actualelor limitări existente în MTender: includerea managementului contractului ca funcționalitate obligatorie; stabilirea unui set minim de date obligatorii pentru faza post-atribuire; integrarea e-forms, e-invoicing, e-complaint și cataloage; instituirea unui mecanism permanent de testare cu autorități și operatori economici.

Recomandarea nr. 2. Guvernanța e-Achiziții

Stabilirea clară a rolurilor Ministerului Finnațelor, CTIF, Agenției Achiziții Publice, și ale celorlalte instituții implicate, dar și definirea clară a responsabilității pentru dezvoltare, testare, integrarea standardelor OCDS, securitate, mentenanță, schimbarea funcționalităților și continuitatea operațională. Esențială în aces proces este transparența și includerea membrilor societății civile în procesele de consultare la diferite etape.

CONCLUZII SI RECOMANDARI

Recomandarea nr. 3. Profesionalizarea – un proces continuu bazat pe necesități în locul instruirilor fragmentate

Transformarea primului examen de certificare într-un „lessons learned” formal; instituirea unei proceduri documentate de elaborare, validare, pilotare și revizuire a întrebărilor pentru asigurarea clarității acestora, ancorarea lor în practica din achiziții; dezvoltarea componentei practice care să se traducă în spețe concrete mai curând decât în cazuri ipotetice sau cu multiple interpretări; publicarea unei metodologii clare privind listă competențelor testate; continuarea consultării comunității profesionale.

Recomandarea nr. 4. Profesionalizare – dezvoltare profesională continuă

Ancorarea mecanismului de certificare în procesul de dezvoltare continuă a competențelor, inclusiv module specializate pentru achiziții complexe, achiziții strategice, durabile (verzi/sociale/inovatoare), managementul contractelor și utilizarea e-Achiziții. Modelul poate fi aliniat cu principiile ProcurCompEU.¹⁴ ProcurCompEU oferă instrumente practice pentru promovarea agendei de profesionalizare, cum ar fi matricea de competențe, inclusiv 30 de competențe cheie pentru profesioniștii în achiziții publice, instrument de autoevaluare și curriculum de formare.

CONCLUZII SI RECOMANDARI

Recomandarea nr. 5. Centralizarea – trecerea la etapa de pilotare

Selectarea a 2–4 categorii de bunuri/servicii cu volum mare și specificații relativ standardizabile; derularea de proiecte-pilot; publicarea rezultatelor, inclusiv economii și costuri administrative; extinderea graduală pe baza dovezilor. [2][14]

Recomandarea nr. 6. Sistem comun de indicatori de performanță

Crearea unui tablou de bord public cu indicatori pentru cele trei reforme: digitalizare (utilizare, interoperabilitate, contract management), profesionalizare (specialiști certificați, promovare, retenție, rezultate ale controalelor) și centralizare (volum, economii, durata, concurență, satisfacția beneficiarilor). [2]

Recomandarea nr. 7. Recunoșterea funcției de specialist în achiziții publice/sectoriale

Actualmente, cererea pentru specialiștii în achiziții publice/sectoriale este una mare, atât în sectorul public, cât și cel privat și de consultanță. În pofida acestui fapt, profesia de specialist în achiziții publice/sectoriale nu este una foarte atractivă, nici din punct de vedere financiar, nici al dezvoltării carierei. Includerea funcției de achizitor public/specialist în achiziții publice în Clasificatorul unic al funcțiilor publice va contribui la recunoașterea importanței și creșterea

CONCLUZII SI RECOMANDARI

Recomandarea nr. 8. Reglementarea dreptului de oferire a programului de instruire în achiziții de către orice centru de instruire acreditat

Proiectului regulamentului prevede un singur centru de instruire pentru specialiștii în achiziții publice, desemnat de către Ministerului Finanțelor. Programul de instruire urmează a fi gratuit pentru funcționari publici și contra plată pentru ceilalți beneficiari. Liberalizarea acestei activități va contribui la sporirea concurenței, având potențial de îmbunătățire a serviciilor de instruire, așa cum se practică în alte state (ex. România, unde cursurile specializate în achiziții publice sunt organizate de centre de instruire/furnizori autorizați).

Recomandarea nr. 9. Perspectiva stakeholderilor și implicații pentru implementare

Scrisoarea publică a comunității de specialiști în achiziții publice/sectoraile din iulie oferă un exemplu concret de feedback din partea profesioniștilor asupra reformei de certificare. Documentul a fost fundamentat pe analiza listei de întrebări și pe o ședință extinsă cu peste 50 de specialiști și include 10 recomandări, între care revizuirea formulărilor, eliminarea ambiguităților, ancorarea întrebărilor în cadrul legal în vigoare și practica profesională, consultări publice extinse și implicarea unor reprezentanți externi/observatori. [13] Acest feedback susține o concluzie mai largă pentru toate cele trei reforme: mecanismele trebuie proiectate și ajustate cu participarea utilizatorilor. Pentru sistemul e-Achiziții, aceasta înseamnă testare și co-design cu autorități contractante și operatori economici; pentru certificare, validarea instrumentelor cu comunitatea profesională; pentru centralizare, implicarea beneficiarilor în selecția categoriilor și evaluarea rezultatelor.

CONCLUZII

Nota de evaluare indică, totuși, un progres moderat al reformei în achizițiile publice, iar impactul este prematur de evaluat, majoritatea acțiunilor fiind, fie la etapă incipientă, fie în proces de realizare.

Pe componenta de profesionalizare și certificare, progresul este unul moderat, fiind aprobat cadrul legal relevant și mecanismul de certificare lansat în prima iteratie cu 13 specialiști certificați.

În ceea ce privește componenta de digitalizare, progresul este unul limitat, fiind dezvoltat Conceptul noului sistem de e-achiziții și termenii de referință, dar pentru care nu a demarat dezvoltarea propriu-zisă,.

Iar, pe componenta de centralizare, progresul lipsește, având în vedere că instituțiile sunt încă la etapa pregătitoare. Nu există deocamdată o claritate nici asupra domeniilor ce vor fi centralizate, nici instituțiile care vor fi instituite în calitate de autorități centrale de achiziție.

MULTUMIM PENTRU ATENTIE!
ASTEPTAM COMENTARII,
SUGESTII SI CRITICI

